

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
23 april 2026

Onderwerp
Aanvraag voorbereidingskrediet vervangende nieuwbouw vijf
brandweerkazernes

Voorstel nr

Datum
31 maart 2026

Portefeuille
M. Wenzkowski

Aan de gemeenteraad

Voorstel (concept-besluit)

De gemeenteraad van Apeldoorn besluit:

1. een voorbereidingskrediet voor de benodigde onderzoeken en de uitvoering van de initiatieffase, definitiefase en ontwerpfase voor de vervangende nieuwbouw van de brandweerkazernes in Hoog Soeren, Loenen, Klarenbeek, Hoenderloo en Ugchelen en de tijdelijke huisvesting in (maximaal) twee dorpen ter hoogte van € 700.000 incl. BTW beschikbaar te stellen en te dekken uit de in MPB 2025-2028 beschikbaar gestelde investeringsruimte.
2. Te bepalen dat het college na afronding van de ontwerpfase een voorstel voor een uitvoeringskrediet ter besluitvorming aan de raad voorlegt.
3. De begrotingswijziging 2026-14 vast te stellen.

Toelichting

1. Inleiding

Aanleiding

Bij de vaststelling van de MPB 2025-2028 heeft de raad budget voor de vervanging van vijf brandweerkazernes opgenomen. De gemeente Apeldoorn is verantwoordelijk voor de huisvesting van de brandweer binnen Apeldoorn en de omliggende dorpen, waaronder de negen brandweerposten die worden gebruikt door de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). Vijf van deze kazernes in Hoog Soeren, Loenen, Klarenbeek, Hoenderloo en Ugchelen, voldoen niet meer aan de huidige ARBO-, veiligheids- en ruimtelijke eisen voor "schoon werken" en snel uitrukken. Bovendien worden de komende jaren nieuwe brandweervoertuigen geleverd die niet overal even goed inpasbaar zijn.

Uit een eerste inventarisatie uit 2021 bleek dat de huidige blauwdruk voor een brandweerkazerne op de meeste huidige locaties niet past en dat renovatie de opgave niet oplost vanwege te beperkte

beschikbare ruimte. Locatieonderzoek uit 2024 door Antea bracht per dorp nieuwe potentiële locaties in beeld via een multicriteria-analyse. Uit de onderzoeken blijkt dat in twee dorpen vervangende nieuwbouw op de bestaande locatie mogelijk is, één dorp (en maximaal twee) tijdelijke huisvesting nodig heeft en dat in drie dorpen verplaatsing naar een nieuwe locatie nodig is.

Om deze opgave goed voor te bereiden, wordt de gemeenteraad gevraagd middelen uit de in de MPB 2025-2028 opgenomen investeringsruimte beschikbaar te stellen voor het voorbereidingskrediet. Hiermee kunnen de noodzakelijke vervolgonderzoeken en ontwerpfasen worden doorlopen.

Bestuurlijk belang

De brandweer heeft kazernes nodig die voldoen aan de huidige eisen om hun werk goed te kunnen doen. Met het beschikbaar stellen van de voorbereidingskredieten kan een eerste stap gezet worden naar uitvoering.

Centrale vraag

Kan de raad instemmen met het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet om de noodzakelijke vervolgonderzoeken en de ontwerpfasen voor de vervanging van de vijf brandweerkazernes en tijdelijke huisvesting uit te voeren?

2. Kader

- Gemeente Apeldoorn neemt deel aan de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland. Een deel van de taken die de Gemeente op grond van de Wet Veiligheidsregio's heeft, heeft de Gemeente overgedragen aan de VNOG. Brandweezorg is één van die taken;
- Zoals vastgelegd in artikel 26 van de Gemeenschappelijke regeling maakt de VNOG bij de uitoefening van brandweezorg gebruik van de brandweerkazernes van de deelnemende gemeenten;
- De gemeente Apeldoorn is verantwoordelijk voor de huisvesting van de brandweer en daarmee de kazernes binnen de grenzen van de gemeente Apeldoorn en de omliggende dorpen. Het betreft strategisch vastgoed met een maatschappelijke functie. Op dit moment worden 9 brandweerposten in gebruik gegeven aan de VNOG. De afspraken over de taken en kosten voor het beheren en exploiteren van deze kazernes zijn vastgelegd in de Regeling demarcatie taken en kosten kazernes en de Uitwerkingsovereenkomst tussen gemeente Apeldoorn en de VNOG;
- Bij de vaststelling van de MPB 2025-2028 heeft de raad budget voor de vervanging van vijf brandweerkazernes opgenomen. Met het beschikbaar stellen van het voorbereidingskrediet wordt uitvoering gegeven aan de planuitwerking;
- De VNOG heeft een blauwdruk ontwikkeld. Een standaardmodel van een brandweerkazerne, waarin het vereiste ruimteprogramma het meest ideaal en conform de huidige eisen is ingepast. Dit model wordt als uitgangspunt gehanteerd voor de vervangende nieuwbouw.

3. Beoogd maatschappelijk effect (voor mens, natuur en klimaat)

De nieuwbouw van de vijf kazernes draagt bij aan toekomstbestendige inpassing in de dorpskernen, betere faciliteiten voor de brandweer en moderne kazernes die voldoen aan de huidige eisen.

4. Argumentatie

De brandweerkazernes in Hoog Soeren, Loenen, Klarenbeek, Hoenderloo en Ugchelen zijn aan vervanging toe. De posten voldoen niet meer aan de gestelde eisen en wensen voor snel uitrukken en "schoon werken". Het betreft hier voornamelijk ARBO- en ruimte technische wensen en eisen. Daarnaast krijgen de posten de komende jaren nieuwe voertuigen. Niet elke post is even geschikt voor de nieuwe voertuigen.

Blauwdruk

De VNOG heeft een blauwdruk voor de nieuwbouw van brandweerkazernes ontwikkeld, die voldoet aan de laatste wet- en regelgeving. De blauwdruk is inmiddels op een aantal plaatsen in Nederland gerealiseerd en heeft zijn kwaliteit in die zin bewezen. In de blauwdruk zijn onderwerpen meegenomen als gescheiden douches voor een tankautospuitbezetting, het principe schoon werken (ruimten waar gescheiden van de schone spullen gewerkt kan worden), opslag van oefenmateriaal, voorraad ademlucht, maar ook de eisen en wensen die bij een brandweerorganisatie noodzakelijk zijn om een snelle uitruktijd en veilige en schone werkwijze te bewerkstelligen. De huidige kazernes voldoen niet meer aan de gestelde eisen en wensen die bij een brandweerorganisatie noodzakelijk zijn om een veilige en schone werkwijze te realiseren. Met een renovatie wordt deze opgave niet opgelost, omdat de voetprint van het gebouw om meer vierkante meters en/ of effectief en efficiënt ingedeelde ruimten en plattegrond vraagt op basis van de blauwdruk variant Klein. Ook is het wenselijk dat er geen medegebruik van het perceel is.

Het uitgangspunt is een perceelgrootte van 1.630 m², inclusief 40% hoogwaardig groen. Voor 'niet-stedelijke ontwikkelingen' met een exploitatiegebied kleiner dan 1.500 m² geldt echter dat het vaste deel van de NIKA-norm niet van toepassing is. In zulke gevallen kan worden uitgegaan van een minimale perceelgrootte van 980 m².

Uit een inventarisatie in 2021 is gebleken dat de blauwdruk voor de nieuwbouw van een brandweerkazerne op het merendeel van de locaties niet past. Met een renovatie wordt deze opgave niet opgelost, daarvoor is het vereiste gebruiksoppervlak van de remise en nevenruimtes o.b.v. de huidige eisen, conform de blauwdruk VNOG, van de bestaande posten te klein.

Op basis van locatieonderzoek uitgevoerd door Antea in 2024 zijn per dorp op basis van een multicriteria-analyse potentiële locaties in kaart gebracht. Op twee locaties is de blauwdruk goed in te passen op de huidige locatie. Om de continuïteit van de brandweezorg tijdens de sloop- en nieuwbouwfase te waarborgen, wordt de brandweer op deze (maximaal) twee locaties tijdelijk gehuisvest op een alternatieve locatie (die inmiddels in beeld zijn). Voor de overige drie locaties wordt elders een nieuwe brandweerkazerne gerealiseerd.

5. Maatschappelijk draagvlak / Burgerparticipatie

In deze fase wordt ingezet op informeren, burgerparticipatie maakt onderdeel uit van de volgende fasen, waarin de plannen verder worden uitgewerkt.

6. Risico's

- **Netcongestie**
Door de huidige beperkingen op het elektriciteitsnet kan het aansluiten van nieuwe of tijdelijke voorzieningen vertraging oplopen, ondanks de prioritering van veiligheidsgerelateerde functies. Dit kan de planning beïnvloeden.
- **Beperkingen door stikstofmaatregelen**
Voor een te verwerven locatie kan de stikstofruimte ontoereikend zijn. Dit kan leiden tot aanvullende onderzoeken, mitigerende maatregelen of vertraging in de vergunningverlening en planning, en daardoor langer gebruik van de huidige kazernes in afwachting van de vervangende nieuwbouw.
- **Omdat de huidige kazernes in gebruik blijven totdat de vervangende nieuwbouw gereed is, worden zij sober en doelmatig beheerd en onderhouden. Bij een langere doorlooptijd bestaat het risico dat extra of hogere onderhoudskosten noodzakelijk zijn om de veiligheid, bedrijfsvoering en continuïteit van de brandweezorg te kunnen blijven waarborgen. Dit brengt het risico met zich mee dat de gebouwen niet (meer) volledig voldoen aan de actuele ARBO-eisen en het principe van "schoon werken", waaronder het gescheiden houden van vuile en schone zones en in sommige gevallen toch tussentijds aanpassingen nodig zijn.**

De hierboven genoemde risico's en bijbehorende beheersmaatregelen worden verder uitgewerkt binnen het project en tijdens de risicosessies.

7. Financiële paragraaf

- In de MPB 2025-2028 is budget opgenomen voor het vervangen van vijf brandweerkazernes in de dorpen. Dit voorstel betreft de aanvraag aan de raad om een deel van de gereserveerde middelen in de Meerjaren Programma Begroting beschikbaar te stellen voor het voorbereidingskrediet, zodat de benodigde vervolgonderzoeken en ontwerpfasen voor de vijf brandweerkazernes en de tijdelijke locatie(-s) kunnen worden uitgevoerd. Voor de locaties Hoenderloo en Klarenbeek kan direct worden gestart met de schetsontwerpfase. Voor Loenen, Hoog Soeren en Ugchelen begint deze fase nadat de definitieve locatie is vastgesteld. Voor de realisatiefase volgt later een separaat voorstel. Het huidige besluit leidt nog niet tot onomkeerbare investeringskeuzes.
- Het voorbereidingskrediet omvat alle kosten tot en met de ontwerpfase. Het beschikbaar stellen van het krediet voor de verwerving van nieuwe locaties wordt separaat ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.
- De hoogte van het voorbereidingskrediet is gebaseerd op een investeringsraming met een onderliggende extern opgestelde bouwkostenraming. Deze is opgenomen in de geheime bijlage 1: Financiële toelichting voorbereidingskrediet.
- De budgetten in de MPB zijn gebaseerd op een Quick Scan en een grove inschatting. Op basis van de investeringsraming worden de gereserveerde budgetten in de eerstvolgende MPB geactualiseerd.
- Het uitvoeringskrediet wordt aangevraagd op basis van het definitief ontwerp en bijbehorende investeringsraming voor de bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden. Dan worden ook de structurele effecten voor de beheer-en exploitatie betrokken.
- De achter te laten locaties worden niet betrokken bij dit project en lopen een separaat spoor.

8. Communicatie van het besluit

Communicatie vindt plaats via de gebruikelijke kanalen. Op de website van de gemeente Apeldoorn wordt een projectpagina ingericht.

9. Realisatie van het besluit

Na vaststelling van dit voorstel worden de benodigde onderzoeken gestart, wordt per locatie een ontwerpproces doorlopen van Schetsontwerp tot en met Definitief Ontwerp, wordt een investeringsraming opgesteld, de bouworganisatievorm, het participatietraject en het uitvoeringskrediet voor besluitvorming aan uw raad voorbereid. Voor het beschikbaar stellen van krediet voor verwerving van locaties wordt separaat een voorstel ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
de secretaris,

de burgemeester,

S. de Bruin

A.J.M. Heerts